Lietas arhīva Nr. A42-00214-22/10
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0510.A420124821.4.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022. gada 10. maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Ieva Dambe

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas pēc /pers. D/ un /pers. E/ pieteikuma ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ un /pers. E/ tiktu izdoti nosacījumi zemes ierīcības projekta izstrādei nekustamā īpašuma "Vecdzeguzes 1", kadastra numurs /numurs A/, zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, /adrese/, sadalīšanai četrās daļās, un mantisko zaudējumu 250 *euro* atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Līdzpieteicējiem /pers. D/ un /pers. E/ pieder nekustamais īpašums "Vecdzeguzes 1", kadastra Nr. /numurs A/, /adrese/ (turpmāk – nekustamais īpašums), kas sākotnēji sastāvēja no divām neapbūvētām zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /numurs A/ un /numurs B/.

Ar Babītes novada domes (aizstāta ar Mārupes novada domi) (turpmāk – dome) 2018. gada 25. jūlija lēmumu (sēdes protokols Nr. 8, 5. §) nekustamajā īpašumā ietilpstošā zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs A/tika sadalīta trīs daļās (turpmāk – 2018. gada lēmums), izveidojot zemes vienību "Vecdzeguzes 1" 1,9572 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs C/(turpmāk – zemes vienība "Vecdzeguzes 1"), zemes vienību "Irbes" 0,3423 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs D/(turpmāk – zemes vienība "Irbes") un zemes vienību "Kairas" 0,3685 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs E/(turpmāk – zemes vienība "Kairas").

[2] 2018. gada 30. oktobrī līdzpieteicēji vērsās Babītes novada pašvaldībā (turpmāk – pašvaldība) ar iesniegumu, lūdzot atļaut sadalīt zemes vienību "Vecdzeguzes 1" trīs daļās. Pašvaldības administrācijas Plānošanas un būvniecības daļa 2018. gada 29. novembra atbildē līdzpieteicējiem norādīja, ka vēlme konkrēto zemes vienību vairākkārtīgi dalīt liecina, ka galarezultātā šajā teritorijā tiks izveidota blīva apbūve, tāpēc, lai turpmāk dalītu nekustamo īpašumu, ir nepieciešams izstrādāt detālplānojumu, kurā būtu paredzēti ciema teritorijai atbilstoši transporta infrastruktūras risinājumi.

2020. gada 14. septembrī līdzpieteicēji vērsās pašvaldībā ar iesniegumu, lūdzot atļaut sadalīt zemes vienību "Vecdzeguzes 1" četrās daļās. Pašvaldības administrācijas Attīstības daļa 2020. gada 21. septembra atbildē Nr. 3-5.1/20/1894-N līdzpieteicējiem norādīja, ka tiesiskie un faktiskie apstākļi nav mainījušies, izņemot to, ka zemes vienības "Vecdzeguzes 1" atļautā izmantošana šobrīd ir jauktas centra apbūves teritorija (JC). Tāpēc neatkarīgi no funkcionālā zonējuma maiņas zemes vienības sadalīšana veicama, izstrādājot detālplānojumu.

Nepiekrītot saņemtajai atbildei, līdzpieteicēji atkārtoti 2020. gada 6. oktobrī un 2. novembrī vērsās pašvaldībā ar zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanas priekšlikumu, lūdzot atļaut minēto zemes vienību sadalīt četrās daļās, izstrādājot zemes ierīcības projektu.

[3] Ar domes 2020. gada 16. decembra lēmumu (sēdes protokols Nr. 23, 10. §) (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atteikts sadalīt zemes vienību "Vecdzeguzes 1", izstrādājot zemes ierīcības projektu. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" (turpmāk – Noteikumi par plānošanas dokumentiem) 39.2. apakšpunktam, ja plānota jaunu zemes vienību izveide un piekļuves nodrošināšanai jaunizveidotajām zemes vienībām nepieciešams izveidot jaunas ielas vai pašvaldību ceļus, ir nepieciešams izstrādāt detālplānojumu. Tajā būtu izdalāmas ielas kā atsevišķas zemes vienības un nosakāmas to sarkanās līnijas.

Atbilstoši Zemes pārvaldības likuma 7. panta otrajai daļai, paplašinot pilsētas un ciemus vai veidojot jaunas apbūves teritorijas, pirms teritorijas plānojuma, lokālplānojuma vai detālplānojuma apstiprināšanas vietējā pašvaldība un zemes īpašnieki vienojas par ielu būvniecībai to sarkanajās līnijās vai ceļu būvniecībai nepieciešamās zemes atsavināšanu vietējai pašvaldībai, kā arī par inženierbūvju būvniecību. Ja vienošanos par nepieciešamās zemes atsavināšanu panākt nav iespējams, vietējā pašvaldība apstiprina teritorijas plānojumu, lokālplānojumu vai detālplānojumu un uzsāk sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanu.

Tādēļ nepieciešama ielas izdalīšana atsevišķā zemes vienībā un sarkano līniju noteikšana, lai nākotnē pašvaldība varētu ielu iegūt īpašumā. Šāda veida rezultāts nav sasniedzams, izstrādājot zemes ierīcības projektu.

[3.2] Lai veiktu zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanu, ir nepieciešams precizēt arī jaunveidojamo zemes vienību atļautās izmantošanas veidu, ko iespējams izdarīt, tikai izstrādājot detālplānojumu, izstrādājot teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumus.

[4] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, līdzpieteicēji vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru viņiem tiktu izdoti nosacījumi zemes ierīcības projekta izstrādei zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanai četrās daļās, un mantisko zaudējumu 250 *euro* par juridiskās palīdzības izdevumiem atlīdzināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Līdzpieteicēju vispārējas tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, t. sk. sadalīt sev piederošu īpašumu vairākos īpašumos izriet no Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā noteiktajām tiesībām uz īpašumu un Civillikuma 1036. panta.

[4.2] Zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalījuma shēmā redzams, ka katra jaunizveidojamā zemes vienība nav mazāka par 0,27 ha jeb 2700 m^2. Atbilstoši domes 2020. gadā apstiprinātā Babītes novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem (turpmāk – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi) minimālā jaunizveidojamās zemes gabala platība atkarībā no izmantošanas veida ir 300 m^2 rindu māju apbūvei un 400 m^2 labiekārtotai publiskai ārtelpai, bet savrupmāju apbūvei – 1500 m^2. Zemes vienībai "Vecdzeguzes 1" ir nodibināts ceļa servitūts, kurš nodrošinātu piekļuvi visām jaunizveidojamajām zemes vienībām. Tas liecina, ka līdzpieteicēju iesniegumi pēc to mērķa un satura pirmšķietami ir pamatoti, reāli izpildāmi un nav pretrunā normatīvajiem aktiem.

[4.3] Līdzpieteicēji nav vērsušies pašvaldībā ar būvniecības ieceri vai kādu konkrētu teritorijas attīstības ierosinājumu, bet vienīgi ar ierosinājumu sadalīt zemes vienību. Šobrīd jauna apbūve nav plānota. Pārsūdzētajā lēmumā bez pamatojuma ir izdarīts pieņēmums, ka zemes vienības "Vecdzeguzes 1" teritorijā tiks izveidota blīva apbūve. Secinājums par blīvu apbūvi kā priekšnoteikumu detālplānojuma izstrādei nav pamatots ne ar vienu normatīvo aktu. Pārsūdzētajā lēmumā arī nav pamatots, kā zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšana atbilstoši sadalījuma shēmai un norādītajām jauno zemes vienību platībām radītu blīvu apbūvi un kādas būtu tiesiskās sekas, ņemot vērā apbūves blīvuma ierobežojumus.

[4.4] Funkcionālais zonējums jaukta centra apbūves teritorijā un zemes vienības sadalīšana pati par sevi nav priekšnoteikums detālplānojuma izstrādei.

[4.5] Pārsūdzētajā lēmumā nav pamatota atsauce uz Teritorijas attīstības plānošanas likuma 28. panta trešo daļu, jo nav izskaidrots, kas ir šis kompleksais risinājums, kurš jāveic vienīgi ar detālplānojuma izstrādi. Nav pamatota arī atsauce uz Noteikumu par plānošanas dokumentiem 38. punktu, jo līdzpieteicēji nav vērsušies ar kādu konkrētu attīstības priekšlikumu, lai būtu nepieciešamība izstrādāt detālplānojumu.

[4.6] Detālplānojuma nepieciešamība, lai nodrošinātu jaunizveidotajām zemes vienībām piekļuvi, izveidojot jaunas ielas vai pašvaldību ceļus, nav pamatota un nav attiecināma uz zemes vienību "Vecdzeguzes 1", jo tai jau ir izveidots un atbilstoši reģistrēts ceļa servitūts, kurš atbilstoši zemes sadalījuma shēmai jau nodrošinātu piekļuvi jaunizveidojamajām zemes vienībām.

[4.7] Pārsūdzētajā lēmumā norādītais, ka jaunizveidojamo zemes vienību atļautās izmantošanas veidu iespējams noteikt, tikai izstrādājot detālplānojumu, nav patiess. Atbilstoši Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumiem Nr. 496 "Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība" (turpmāk – Noteikumi par lietošanas mērķi) jaunizveidojamām zemes vienībām ir iespējams noteikt to lietošanas veidu, arī pamatojoties vien uz teritorijas plānojumu, kā arī lietošanas veidu var noteikt un mainīt arī faktiski pēc jaunu zemes vienību reālas izveides.

[4.8] Kopš 2018. gada, kad nekustamais īpašums tika sadalīts trīs zemes vienībās, tiesiskie apstākļi nav mainījušies, lai būtu pamats atteikt jaunu sadalīšanu. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir pretrunā tiesiskās paļāvības principam, jo dome pieņēmusi prettiesisku un nekonsekventu lēmumu attiecībā pret 2018. gada lēmumu.

[4.9] Pašvaldība varēs īstenot jebkādas vietēja mēroga kontroles tiesības sabiedrības interesēs attiecībā uz jauno zemes vienību attīstību arī pēc zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadales. Tāpēc tās sadale nekādā veidā neierobežo ne to turpmāku izmantošanu, ne pašvaldības un sabiedrības tiesības un intereses.

[4.10] Pārsūdzētais lēmums ir pretrunā privātpersonas tiesību ievērošanas principam un patvaļas aizlieguma principam.

[5] Rakstveida paskaidrojumā tiesai dome norādīja, ka pieteikumu neatzīst, un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minēto argumentāciju.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka līdzpieteicēji šādu lūgumu tiesai nav izteikuši, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējot lietas apstākļus, lietā esošos pierādījumus un lietas dalībnieku rakstveida paskaidrojumus, tiesa secina, ka pieteikums ir apmierināms.

[8] Lietā ir strīds par kārtību, kādā iespējama līdzpieteicēju ieceres – zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadales – realizācija. Proti, līdzpieteicēji vēlas izstrādāt zemes ierīcības projektu, bet atbildētāja sadali saskata par iespējamu tikai, izstrādājot detālplānojumu. Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai līdzpieteicējiem ir tiesības saņemt nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei vai arī jāseko atbildētājas norādījumiem.

[9] Lietā nav strīda par to, ka līdzpieteicēji ir zemes vienības "Vecdzeguzes 1" kopīpašnieki, kam atbilstoši Zemes ierīcības likuma 5. panta 1. punktam ir tiesības ierosināt zemes ierīcības projektu, kā arī nav strīda par pašvaldības kompetenci zemes ierīcības projekta ieceres vērtēšanā un lēmumu pieņemšanā, kas izriet arī no Ministru kabineta 2016. gada 2. augusta noteikumu Nr. 505 "Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi" (turpmāk – Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi) 11. punkta.

[10] No pieteikuma un pārējiem lietas materiāliem izriet, ka līdzpieteicēji vēlas sadalīt zemes vienību "Vecdzeguzes 1" četrās jaunās zemes vienībās.

Zemes ierīcības likuma 8. panta pirmās daļas 3. punkts tieši paredz, ka zemes ierīcības projektu izstrādā zemes vienību (arī kopīpašumā esošo) sadalīšanai.

Savukārt Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumu 11.2. apakšpunkts paredz, ka vietējā pašvaldība atsaka izsniegt zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus, ja zemes ierīcības projekta izstrādi nepieļauj normatīvie akti.

Tādēļ tiesai jāpārbauda, vai izskatāmajā lietā nav iestājies kāds no gadījumiem, kad zemes ierīcības projekta izstrāde nebūtu veicama vai pieļaujama.

[11] Zemes ierīcības likuma 8. panta trešā daļa paredz, ka zemes ierīcības projekts nav izstrādājams, ja: 1) veic atkārtotu kadastrālo uzmērīšanu zemes vienībai vai zemes vienības daļai vai kadastrāli uzmēra zemes vienības daļu; 2) apvieno divas vai vairākas blakus esošas zemes vienības un par to ir

pieņemts vietējās pašvaldības lēmums. Turklāt, pat pastāvot minētajiem priekšnosacījumiem, atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai zemes ierīcības projektu tomēr var izstrādāt pēc projekta ierosinātāja priekšlikuma.

Līdzpieteicēju iecere neattiecas ne uz atkārtotu kadastrālo uzmērīšanu, ne arī zemes vienību apvienošanu. Tāpēc minētajā tiesību normā paredzētais atbrīvojums no zemes ierīcības projekta izstrādāšanas uz izskatāmo lietu nav attiecināms.

[12] Zemes ierīcības likuma 13. pants noteic, ka zemes ierīcības projektu neizstrādā zemes īpašumiem, par kuriem ir ierosināta tiesvedība un zemesgrāmatā izdarīta aizlieguma atzīme vai uz kuriem ir atklājies mantojums, izņemot gadījumu, kad zemes ierīcības projekts izstrādājams nekustamam īpašumam, kuru paredzēts atsavināt sabiedrības vajadzībām.

Ieskatoties Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā, zemes vienībai "Vecdzeguzes 1" nav konstatējama aizlieguma atzīme, kā arī tiesas rīcībā nav ziņu par mantojuma atklāšanos vai tiesvedības esību attiecībā uz konkrēto zemes vienību. Tādējādi minētajā tiesību normā norādītais aizliegums nav attiecināms uz līdzpieteicēju ieceri.

[13] Zemes ierīcības likuma 15. panta pirmā daļa noteic, ka kopīpašnieki nevar pieprasīt kopīpašumā esošas zemes vienības sadalīšanu reālās daļās, ja atdalāmā projektētās teritorijas daļa neatbilst vietējās pašvaldības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, kā arī citos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

No minētā izriet, ka zemes vienības sadale var tikt atļauta tikai tad, ja tā ir saskaņā ar teritorijas plānojumu. Minētais saskan arī ar Zemes ierīcības likuma 7. pantā noteikto, ka zemes ierīcības projektu un tā grozījumus izstrādā, ievērojot: 1) vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu un normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības; 2) zemes vienības robežas; 3) zemes vienības daļas robežas.

[14] Pārbaudot teritorijas plānojuma nosacījumus, tiesa konstatē, ka uz teritoriju, kurā atrodas zemes vienība "Vecdzeguzes 1", attiecas 2020. gadā apstiprinātais Babītes novada teritorijas plānojums un tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Lietā nav strīda par to, ka zemes vienība "Vecdzeguzes 1" atrodas jaukta centra apbūves teritorijā (JC).

Līdzpieteicēji norādījuši, ka vēlas veikt zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadali četrās daļās, paskaidrojot, ka projektētajās zemes vienībās plānota gan apbūve, gan saimnieciskā darbība (*lietas 31. lapa*).

[15] No 2018. gada lēmuma (*lietas 12. lapa*), ar kuru nekustamajā īpašumā ietilpstošā zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs A/tika sadalīta trīs daļās, viena no kurām ir zemes vienība "Vecdzeguzes 1", izriet, ka minētajai zemes vienībai noteikti nekustamā īpašuma lietošanas mērķi – individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme (NĪLM kods 0601) un zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība (NĪLM kods 0101). Atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem šādi lietošanas mērķi zemes vienība "Vecdzeguzes 1" ir joprojām. Līdz ar to līdzpieteicēju ieceres attiecībā uz projektējamajām zemes vienībām atbilst noteiktajam īpašuma lietošanas mērķim.

Līdzpieteicēju ieceres veikt gan apbūvi, gan saimniecisko darbību atbilst arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 4.5.1.2. apakšpunktā minētajiem jauktas centra apbūves teritorijas (JC) galvenajiem izmantošanas veidiem.

[16] Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka, veicot zemes vienības sadalīšanu, nepieciešams precizēt jaunveidojamo zemes vienību atļautās izmantošanas veidu, ko iespējams izdarīt, tikai izstrādājot detālplānojumu.

Tomēr dome nav pamatojusi, kāpēc nebūtu iespējams jaunveidojamajām zemes vienībām noteikt izmantošanas veidu, pamatojoties uz Babītes novada teritorijas plānojumu un ņemot vērā jau sadalāmajai zemes vienībai "Vecdzeguzes 1" noteikto veidu. Turklāt nepieciešamība noteikt jaunveidojamo zemes vienību atļautās izmantošanas veidu nav bijusi par šķērsli iepriekš, 2018. gadā atļaujot sadalīt nekustamo īpašumu, izstrādājot zemes ierīcības projektu.

[17] Noteikumu par lietošanas mērķi 2. punkts paredz, ka nekustamā īpašuma lietošanas mērķi nosaka atbilstoši detālplānojumam, vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā uzsāktai zemes vai būves pašreizējai izmantošanai. Minēto noteikumu 23.2.2. apakšpunkts paredz, ka zemes vienībai lietošanas mērķi var noteikt vai mainīt atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā norādītajai teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai, ja detālplānojums nav nepieciešams un ja neapbūvēta zemes vienība pēc platības atbilst apbūves noteikumos noteiktajām prasībām. Arī atbilstoši Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumu 28. punktam, ja zemes ierīcības projektu apstiprina, pašvaldība pieņem uz projektētajām zemes vienībām attiecināmus lēmumus, tostarp lēmumu par nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanu vai maiņu. Līdz ar to arī nekustamā īpašuma lietošanas mērķa noteikšanai nav noteikti nepieciešama detālplānojuma izstrāde.

[18] Arī no Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem tiesa nekonstatē tiesību normas, kas aizliedz veikt zemes vienības "Vecdzeguzes 1" dalīšanu.

Tiesa konstatē, ka esošās zemes vienības platība 1,9572 ha ir pietiekama tās dalīšanai, bet projektēto zemes vienību platības, kas attiecīgi plānotas 1,1153 ha, 0,2719 ha, 0,2700 ha un 0,3000 ha (*lietas 16. lapa*), atbilst jebkuriem no Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 4.5.1.4. apakšpunktā norādīto minimālo jaunizveidojamo zemes gabalu platības parametriem, kas atkarībā no teritorijas izmantošanas veida variē amplitūdā no 300 m^2 līdz 2500 m^2.

Līdz ar to, lai arī kādu vai kādus no atļautajiem izmantošanas veidiem noteiktu jaunizveidojamajām zemes vienībām, to platības būs pietiekamas un pat lielākas par minimāli pieļaujamajām.

[19] Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" 13. punkts paredz, ka, veidojot jaunas zemes vienības, nodrošina iespējas piekļūt tām no ceļa vai ielas.

No zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanas iesnieguma kartogrāfiskā materiāla, kā arī līdzpieteicēju iesnieguma pašvaldībai un pieteikuma tiesai (*lietas 3. – 7. lapa, 16. lapa un 30. – 31. lapa*) izriet, ka projektējamajām zemes vienībām piekļūšana paredzēta pa esošo servitūta ceļu, kurš ir pieslēgts pie pašvaldības ceļa – Dzintaru ceļa C-105. Tādējādi jaunveidojamajām zemes vienībām ir piekļūšanas iespēja.

[20] Zemes ierīcības likuma 9. panta pirmā daļa paredz, ka zemes ierīcības projektu šā likuma 8. panta pirmajā daļā minētajiem zemes ierīcības darbiem izstrādā attiecībā uz to vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas daļu, kas ietverta zemes ierīcības projektā, kurai normatīvie akti vai vietējās pašvaldības domes lēmumi neparedz detālplānojuma izstrādi.

No minētā izriet, ka zemes vienības sadalīšanai nav izstrādājams zemes ierīcības projekts tādos gadījumos, kad normatīvajos aktos vai pašvaldības domes lēmumos ir tieši paredzēta detālplānojuma izstrāde.

Attiecībā uz minētās prasības paredzēšanu pašvaldības domes lēmumos gan jānorāda, ka šāda prasība nevar būt patvaļīga, bet tai jābūt pienācīgi argumentētai un pamatotai. Tāpat prasību veikt detālplānojuma izstrādi nevar balstīt faktiskajos apstākļos, kas tieši neattiecas uz konkrēto ieceri par zemes ierīcības projekta izstrādi, bet gan būtu vērtējami iespējamas tālākas citas darbības ierosināšanas gadījumā (piemēram, jaunas būvniecības ieceres, jaunu ielu izbūve), ja šīs darbības ir nodalāmas. Tieši zemes gabala sadalīšana un jaunu patstāvīgu nekustamo īpašumu izveide ir gala uzdevums, kura īstenošanai privātpersonai ir nepieciešams saņemt zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus no attiecīgās pašvaldības. Tas nozīmē, ka primāri ir jārisina jautājums, kas attiecas uz zemes ierīcību. Bet apsvērumi, piemēram, par iespējamu jaunu ciemu attīstīšanu, jaunu ielu izbūvi, ir jāizdara citā, patstāvīgā procesā, ja tiks plānota attiecīga iecere.

Nesaņemot prasītos zemes ierīcības projekta izstrādes nosacījumus, pēc būtības tiek aprobežotas līdzpieteicēju Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā aizsargātās personu tiesības uz īpašumu. Šāds tiesību aprobežojums atbilstoši Satversmes 105. panta trešajā teikumā noteiktajam ir pieļaujams vienīgi tādā gadījumā, ja īpašuma tiesības tiek ierobežotas saskaņā ar likumu. Uz to norāda arī Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumu 11.2. apakšpunktā cita starpā paredzētais, ka vietējā pašvaldība, pieņemot attiecīgu lēmumu, atsaka izsniegt projekta izstrādes nosacījumus, ja normatīvie akti nepieļauj projekta izstrādi. Minētais nozīmē, ka dome līdzpieteicēju tiesību aprobežojumu nevar pamatot ar vispārīgiem apgalvojumiem vai viedokli par vēlamāko zemes vienības sadales procesu, bet tai jāspēj pareizi un atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem identificēt tās tiesību normas, kuras liedz līdzpieteicējiem rīkoties ar zemes vienību viņu iecerētājā veidā (sal. sk. *Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 29. marta sprieduma lietā Nr. A420239020 9. punktu*).

[21] Atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likuma 28. panta trešajai daļai detālplānojums pirms zemes vienību sadalīšanas ir izstrādājams, ja tas rada nepieciešamību pēc kompleksiem risinājumiem un ja normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

Pārsūdzētajā lēmumā nav pamatots, tieši kādus kompleksus risinājumus līdzpieteicēju iecere rada. Vēl jo vairāk, tajā nav izskaidrots, kāpēc iepriekš veiktā nekustamā īpašuma sadalīšana nekādu kompleksu risinājumu nepieciešamību neradīja.

Pārsūdzētajā lēmumā gan kā šķērslis zemes vienības "Vecdzeguzes 1" dalīšanai četrās daļās norādīts, ka rezultātā šajā teritorijā tiks izveidota blīva apbūve. Tomēr minētais ir tikai domes pieļāvums, jo tas neizriet no lietā iesniegtajiem pierādījumiem, un arī līdzpieteicēji minēto noliedz, norādot, ka zemes vienībās šobrīd neplāno veikt jaunu būvniecību. Par blīvu vai kompleksu apbūvi un no tās izrietošajiem nepieciešamajiem kompleksiem risinājumiem (salīdzinājumam par kompleksas apbūves kritērijiem sk. *Satversmes tiesas 2008. gada 11. novembra lēmumu lietā Nr. 2008-24-03 un Senāta 2012. gada 1. novembra spriedumu lietā Nr. SKA–532/2012*) varētu spriest, ja līdzpieteicēji vērstos pašvaldībā ar attiecīgu būvniecības ieceri, tomēr šajā stadijā, kad līdzpieteicēji vērsušies pašvaldībā tikai ar zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanas ieceri, vēlāk iespējamos dažādos būvniecības risinājumus un apbūves intensitāti nav pamata vērtēt. Proti, ja zemes vienības vēlāk plānos apbūvēt un līdzpieteicēji vērsīsies pašvaldībā ar būvniecības ieceri, kas liecinās par blīvas apbūves veidošanu, tad pašvaldība attiecīgi varēs piemērot normatīvajos aktos paredzētās prasības, tostarp detālplānojuma izstrādāšanu.

Tā kā no lietas materiāliem neizriet, ka zemes vienībās tiktu plānota kāda konkrēta jauna būvniecība, tiesa nekonstatē, ka zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanai šobrīd būtu nepieciešams izstrādāt kompleksus risinājumus. Tādēļ pārsūdzētā lēmuma arguments par blīvu apbūvi un nepieciešamiem kompleksiem risinājumiem ir noraidāms kā nepamatots un pārāk plašs, neizvērtējot izskatāmo situāciju individuāli.

[22] Noteikumu par plānošanas dokumentiem 39. punkts noteic, ka detālplānojumu izstrādā: 1) teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā noteiktajos gadījumos; 2) ja plānota jaunu zemes vienību izveide un piekļuves nodrošināšanai jaunizveidotajām zemes vienībām nepieciešams izveidot *jaunas* ielas vai pašvaldību ceļus; 3) ja paredzēts būvēt ceļa pievienojumu valsts un pašvaldību autoceļam un vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, lokālplānojumā, transporta attīstības plānā vai tematiskajā plānojumā nav atrisināta piekļuve vienam vai vairākiem zemes īpašumiem; 4) pirms jaunas būvniecības uzsākšanas, ja nepieciešama esošās transporta organizācijas pārkārtošana, likvidējot vai pārvietojot esošas ielas vai pašvaldību ceļus, vai jaunas satiksmes infrastruktūras plānošana, izveidojot jaunas ielas vai pašvaldību ceļus vai ja plānotā objekta funkcionēšanas nodrošināšanai nepieciešamās būves paredzēts izvietot vairākās zemes vienībās.

Savukārt Noteikumu par plānošanas dokumentiem 41.4. apakšpunkts paredz, ka detālplānojumu neizstrādā, ja plānotā objekta funkcionēšanai nepieciešamo būvju izvietojumu iespējams risināt būvprojekta ietvaros un nav nepieciešama infrastruktūras pārkārtošana piegulošajā teritorijā, un tiek nodrošinātas satiksmes drošības prasības, un nav nepieciešams pārbūvēt esošo pievienojumu autoceļam.

No lietas materiāliem neizriet, ka piekļuves nodrošināšanai jaunizveidotajām zemes vienībām nepieciešams izveidot *jaunas* ielas vai pašvaldību ceļus.

Saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 7. panta pirmo daļu visiem jaunveidojamiem zemes gabaliem, izņemot starpgabalus, nodrošina piekļuvi no pašvaldības ceļa vai ielas vai piekļuvi no valsts autoceļa atbilstoši normatīvajiem aktiem par ceļu pievienošanu valsts autoceļiem. Ja tas nav iespējams, piekļuvi nodrošina pa servitūta ceļu vai pa projektētu servitūta ceļu pēc servitūta nodibināšanas.

Ar 2018. gada lēmumu, veicot nekustamā īpašuma sadalīšanu trīs daļās, jau tika paredzēta piekļūšanas nodrošināšana jaunizveidotajām zemes vienībām no Dzintaru ceļa C-105 pa teritoriju, kas var kalpot ceļa servitūta tiesības nodibināšanai (*lietas 12. – 14. lapa*). Attiecīgi no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem tiesa konstatē, ka nekustamajam īpašumam saskaņā ar 2020. gada 26. augusta līgumu Nr. 10820 ir nodibināti ceļa servitūti, apgrūtinot zemes vienību "Vecdzeguzes 1" par labu zemes vienībai "Irbes" un zemes vienībai "Kairas" (*lietas 23. – 27. lapa*). Līdzpieteicēji ir izbūvējuši pie pašvaldības Dzintaru ceļa C-105 pieslēgtu piekļuves ceļu nekustamajā īpašumā ar apgriešanās laukumu, kas kalpo arī kā servitūta ceļš piekļuvei zemes vienībai "Irbes" un zemes vienībai "Kairas", kā arī iet līdz visām plānotajām jaunizveidojamajām zemes vienībām un var tikt izmantots piekļuves nodrošināšanai (*lietas 16., 23., 30. – 31. lapa*).

Tādēļ nav nepieciešama infrastruktūras pārkārtošana piegulošajā teritorijā, kā arī nav nepieciešams pārbūvēt esošo pievienojumu autoceļam, jo piekļuvei jaunveidojamajām zemes vienībām tiktu izmantots esošais servitūta ceļš un esošais pievienojums pašvaldības ceļam.

Tā kā pa visām jaunizveidojamajām zemes vienībām iet esošs servitūta ceļš, pa kuru var tikt nodrošināta piekļuve šīm pašām zemes vienībām, prasība noteikti veidot jaunu ielu vai pašvaldības ceļu konkrētajā gadījumā nav samērīga.

Turklāt esošajam servitūta ceļam nav papildus nepieciešams noteikt sarkanās līnijas, līdz ar to prasība pēc detālplānojuma, lai tajā noteiktu ielu sarkanās līnijas, nav pamatota.

[23] Izvērtējot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka nav konstatējami ne pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā, ne arī šobrīd pastāvoši šķēršļi, kas nepieļautu zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadali. Tāpat izskatāmajā gadījumā nav konstatējams, ka zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanu konkrētajā gadījumā normatīvie akti vai pamatoti pašvaldības domes lēmumi paredzētu veikt, izstrādājot tieši detālplānojumu.

Zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšanas iecere atbilst spēkā esošajam teritorijas plānojumam, kas nosaka, kādas ir minimālās platības un kādi ir apbūves noteikumi, ar ko jārēķinās, veicot sadali.

Līdz ar to nav pamata liegt līdzpieteicējiem zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadali veikt, izstrādājot zemes ierīcības projektu, kas ir gan lētāks, gan

laika ziņā ātrāks risinājums, ja salīdzina ar detālplānojuma izstrādi.

Tādēļ, apkopojot visu iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums, ar kuru atteikta zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšana, izstrādājot zemes ierīcības projektu, nav tiesisks un pamatots. Pieteikums daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir apmierināms, un domei uzdodams izsniegt līdzpieteicējiem nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei.

[24] Tā kā tiesa apmierinājusi pieteikumu, atzīstot pārsūdzēto lēmumu par prettiesisku, tiesai jāskata prasījums par atlīdzinājumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92. pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai nemantisko kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Zaudējumu atlīdzināšanas kārtība ir noteikta Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā (turpmāk – Atlīdzināšanas likums). Atlīdzināšanas likuma 4. panta pirmajā daļā noteikts, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

No minētā, kā arī Administratīvā procesa likuma 92. panta izriet, ka viens no zaudējumu atlīdzības tiesiskajiem pamatiem ir prettiesisks administratīvais akts.

Ņemot vērā šajā spriedumā secināto, ka ar pārsūdzēto lēmumu nepamatoti atteikta zemes vienības "Vecdzeguzes 1" sadalīšana, izstrādājot zemes ierīcības projektu un ka pieteikums daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir apmierināms, ir konstatējams līdzpieteicējiem radīto zaudējumu atlīdzināšanas pamats.

Līdzpieteicēji lūguši atlīdzināt mantiskos zaudējumus 250 *euro* par juridisko palīdzību saistībā ar pieteikuma sagatavošanu par pārsūdzēto lēmumu. Par pierādījumu lietā iesniegts zvērināta advokāta palīga Jēkaba Treija 2021. gada 18. janvārī izrakstītais rēķins Nr. 18_01/2021 par sniegto juridisko palīdzību, sastādot pieteikumu (*lietas 32. lapa*).

Atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 7. panta trešajai daļai mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šo izmaksu maksimālo apmēru nosaka Ministru kabinets. Attiecīgi Ministru kabineta 2011. gada 8. novembra noteikumi Nr. 859 "Noteikumi par privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru" nosaka ar juridisko palīdzību saistīto izmaksu maksimālo apmēru, ko atlīdzina privātpersonai, ja valsts pārvaldes iestādes rīcības dēļ privātpersonai tika nodarīts mantiskais zaudējums vai personisks kaitējums.

Minēto noteikumu 3.2. apakšpunkts noteic, ka valsts atlīdzina izmaksas par pieteikuma sastādīšanu 50 *euro* apmērā.

Ar Satversmes tiesas 2022. gada 25. marta spriedumu lietā Nr. 2021-25-03 attiecībā uz personām, kas uzsākušas un turpina savu pamattiesību aizsardzību ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, minēto noteikumu 3., 4. un 5. punkts (redakcijā, kas ir spēkā no 2020. gada 10. aprīļa), ciktāl tas neparedz ar juridisko palīdzību saistīto nepieciešamo izdevumu atlīdzinājumu saprātīgā apmērā, atzīts par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no attiecīgās personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

Kā izriet no minētā Satversmes tiesas sprieduma, Satversmes tiesa nav atzinusi, ka būtu nepieļaujami noteikt maksimālo apmēru, kādā valsts atlīdzina izdevumus par juridisko palīdzību, ja tā radusies valsts vai pašvaldības prettiesiskas rīcības rezultātā, taču atlīdzībai jābūt saprātīgai. Tādējādi arī attiecīgās normas atzītas par spēkā neesošām tikai tiktāl, ciktāl atlīdzinājums nav saprātīgā apmērā.

Nav strīda, ka līdzpieteicēju izdevumi par pieteikuma sagatavošanu Administratīvajai rajona tiesai ir bijuši lielāki nekā maksimāli noteiktais atlīdzinājums. Tomēr jāņem vērā, ka līdzpieteicējiem ir rīcības brīvība gan izvēlēties juridiskās palīdzības sniedzēju, gan arī apsvērt, vai juridiskā palīdzība lietā ir nepieciešama, ņemot vērā, ka administratīvajā procesā darbojas objektīvās izmeklēšanas princips. Tiesa neuzskata, ka konkrētajā gadījumā tieši attiecībā uz līdzpieteicējiem maksimāli paredzētais atlīdzinājuma apmērs par juridisko palīdzību būtu nesamērīgs, ņemot vērā, ka konkrētā lieta nav uzskatāma par sarežģītu. Tādējādi tiesa nesaskata pamatu palielināt atlīdzinājuma apmēru par juridisko palīdzību pieteikuma tiesai sagatavošanai šajā lietā, jo noteikto atlīdzinājumu uzskata par saprātīgu.

Tādējādi par pieteikuma sastādīšanu līdzpieteicējiem ir atlīdzināmi 50 *euro*. Zaudējumi atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 25. panta pirmajai daļai izmaksājami no pašvaldības budžeta.

Ievērojot minēto, pieteikums daļā par atlīdzinājumu ir apmierināms daļēji, atlīdzinot mantiskos zaudējumus 50 *euro* apmērā, bet pārējā daļā prasījumu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu noraidot.

[25] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka par pieteikumu par lietas ierosināšanu Administratīvajā rajona tiesā samaksāta valsts nodeva 30 *euro* (*lietas 9. lapa*).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13. punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126. pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteikums daļēji apmierināms, no domes par labu līdzpieteicējiem piespriežama samaksātā valsts nodeva 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246. – 251. pantu, 253. pantu, 254. pantu un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt /pers. D/ un /pers. E/ pieteikumu.

Atzīt Babītes novada domes 2020. gada 16. decembra lēmumu (sēdes protokols Nr. 23, 10. §), ar kuru atteikta zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs C/sadalīšana, izstrādājot zemes ierīcības projektu, par prettiesisku.

Uzdot Mārupes novada domei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot /pers. D/ un /pers. E/ nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei nekustamā īpašuma "Vecdzeguzes 1", kadastra numurs /numurs A/, zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, /adrese/, sadalīšanai četrās daļās.

Uzlikt pienākumu Mārupes novada domei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atlīdzināt /pers. D/ un /pers. E/ mantiskos zaudējumus – juridiskās palīdzības izdevumus 50 *euro* apmērā.

Noraidīt pieteikumu pārējā daļā.

Piespriest no atbildētājas Mārupes novada pašvaldības par labu /pers. D/ un /pers. E/ valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Dambe